

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Diweddariad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu –**Cyngor Sir Ynys Môn**

Blwyddyn archwilio: 2017

Dyddiad cyflwyno: Gorffennaf 2017

Cyfeirnod y ddogfen: 457A2017

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o'r gwaith a wnaed yn unol â swyddogaethau statudol.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Paratowyd y ddogfen hon gan Deloitte LLP a Swyddfa Archwilio Cymru. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

This document is also available in English. Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg

Cynnwys

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r ddogfen hon	4
------------------------	---

Diweddariad ar archwilio ariannol	4
-----------------------------------	---

Diweddariad ar archwilio perfformiad	5
--------------------------------------	---

Diweddariad i'r Pwyllgor Archwilio

Ynglyn â'r ddogfen hon

- 1 Mae'r ddogfen hon yn rhoi'r diweddaraf am waith presennol a gwaith a gynlluniwyd Swyddfa Archwilio Cymru i Bwyllgor Archwilio a Llywodraethu Cyngor Sir Ynys Môn. Mae'n cwmpasu gwaith archwilio ariannol a pherfformiad ynghyd â gwybodaeth am raglen archwiliadau gwerth am arian cenedlaethol yr Archwilydd Cenedlaethol.

Diweddariad ar archwilio ariannol

- 2 Mae [Arddangosyn 1](#) yn rhoi trosolwg byr i'r Pwyllgor Archwilio o'r gwaith archwilio ariannol a adroddwyd i'r Cyngor. Ceir crynodeb o'r cynnydd yn erbyn yr allbynnau a cherrig milltir allweddol a gynlluniwyd, fel y nodwyd yn yr amlinelliad drafft, yn [Arddangosyn 1](#).

Arddangosyn 1: Cyflawni gwaith archwilio ariannol 2016-17

Canlyniadau arfaethedig	Dyddiad cychwyn arfaethedig	Dyddiad adrodd arfaethedig	Adroddiad terfynol
Dogfen Cyflwyniadau Archwilio	Chwefror 2017	Mawrth 2017	Mawrth 2017
Adroddiad Archwilio Datganiadau Ariannol	Mehefin 2017	Gorffennaf 2017	
Barn ar y Datganiadau Ariannol	Mehefin 2017	Gorffennaf 2017	
Cyfrifon Llywodraeth Gyfan	Gorffennaf 2017	Medi 2017	
Memorandwm Cyfrifon Ariannol	Medi 2017	Hydref 2017	
Adroddiad Archwilio Blynyddol	Hydref 2016	Tachwedd 2017	

Diweddariad ar archwilio perfformiad

- 3 Mae **Arddangosyn 2** yn crynhoi'r gwaith archwilio perfformiad a gwblhawyd yn ddiweddar neu sy'n mynd rhagddo yn y Cyngor – ac adroddiadau cenedlaethol sy'n berthnasol i lywodraeth leol. **Arddangosyn 2:** Gwaith archwilio perfformiad sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd neu sydd wedi'i gynllunio.

Arddangosyn 2: Diweddariad ar archwilio perfformiad

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith perfformiad a gwblhawyd yn ddiweddar		
Ynys Môn. Adroddiad Gwella Blynyddol 2016	Crynodeb o waith archwilio a gynhaliwyd yn y Cyngor yn ystod 2016-17, ynghyd â'r canfyddiadau allweddol o adroddiadau a gyhoeddwyd gan AGGCC, Estyn a Chomisiynydd y Gymraeg.	Cyhoeddwyd Mehefin 2017.
Adroddiad cenedlaethol Swyddfa Archwilio Cymru: Cynllunio Arbedion mewn Cynghorau yng Nghymru	Mae'n ystyried a oes gan awdurdodau ddulliau cadarn yn eu lle i gynllunio, rheoli, a chyflawni'r arbedion cyllideb y maent yn eu hwynebu, ar gyflymder sy'n ofynnol i sicrhau cydnerthedd ariannol.	Cyhoeddwyd Mehefin 2017.

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith perfformiad a gwblhawyd yn ddiweddar		
Adroddiad cenedlaethol Swyddfa Archwilio Cymru: Trosolwg ar Drefniadau Llywodraethu - Bwrdd lechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	<p>Adolygiad ar y cyd a gynhaliwyd gan Arolygiaeth Gofal lechyd Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru.</p> <p>Roedd y gwaith adolygu wedi'i gynllunio i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roi eglurder ynghylch a all y Bwrdd lechyd ddangos ei fod yn gwneud y gwelliannau angenrheidiol; • darparu asesiad y cytunwyd arno i gynorthwyo'r Bwrdd lechyd a Llywodraeth Cymru wrth sicrhau bod diddordebau dinasyddion a chleifion yn cael eu diogelu; • cyflawni ein cyfrifoldebau fel cyrff adolygu allanol i archwilio cynnydd a materion heb eu datrys, ac adrodd arnynt yn glir ac yn agored; a • cynorthwyo gwelliant a llywio unrhyw weithgareddau eraill sydd eu hangen i drawsnewid y sefyllfa. 	Cyhoeddwyd Mehefin 2017.

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith perfformiad a gwblhawyd yn ddiweddar		
Adroddiad cenedlaethol Swyddfa Archwilio Cymru: Y Rhaglen Addysg ac Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif	<p>Rydym wedi archwilio a yw trefniadau Llywodraeth Cymru ar gyfer ei gynllunio a'i gyflawni yn sail gadarn ar gyfer y rhaglen yn awr ac yn y dyfodol.</p> <p>Rydym wedi dod i'r casgliad bod Llywodraeth Cymru ar y cyfan yn rheoli'r Rhaglen Addysg ac Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif yn dda ond bydd angen iddi egluro rhai disgwyliadau manwl a gwneud addasiadau mewn ymateb i newidiadau arfaethedig o ran dull a chyllid i gael gwell gwerth o fuddsoddiad sector cyhoeddus yn y dyfodol.</p>	Cyhoeddwyd Mai 2017
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru: Cynllunio Arbedion	Yn yr adolygiad hwn daethom i'r casgliad er bod gan y Cyngor fframwaith cynllunio ariannol sy'n gwella, efallai na fydd cynlluniau arbedion nad ydynt wedi'u datblygu'n llawn yn cynorthwyo cydnerthedd ariannol yn y dyfodol yn llawn.	Cyhoeddwyd Mawrth 2017
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru: Llywodraethu Da wrth Benderfynu ar Newidiadau Sylweddol i Wasanaethau	Mae'r adolygiad hwn yn canolbwyntio ar effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu Cyngor Sir Ynys Môn (y Cyngor) ar gyfer penderfynu ar newidiadau i wasanaethau. Daethom i'r casgliad bod trefniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer gwneud penderfyniadau ar newidiadau gwasanaeth sylweddol yn effeithiol ar y cyfan, ond mae'n cydnabod y gallent gael eu cryfhau ymhellach.	Cyhoeddwyd ym mis Mai 2017.

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith perfformiad a gwblhawyd yn ddiweddar		
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru: Adolygiad o Reoli Presenoldeb	Daethom i'r casgliad bod y Cyngor wedi gwella'n sylweddol ei drefniadau corfforaethol i reoli absenoldeb oherwydd salwch drwy gyflwyno polisiau a gweithdrefnau absenoldeb cadarnach.	Cyhoeddwyd Mehefin 2017.
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru: Adolygu Safon Ansawdd Tai Cymru	Diben y trosolwg lleol hwn yw penderfynu a oes gan y Cyngor drefniadau effeithiol yn eu lle i'w alluogi i barhau i gyrraedd SATC.	Gwaith maes yn ystod mis Hydref 2017. Adroddiad lleol drafft i'r Cyngor ym mis Rhagfyr 2017.
Adolygiad cysoni dulliau o gyflawni newid	Bydd gwaith drwy grwpiau ffocws gyda staff a Chynghorwyr a bydd yn asesu cynghorau yn erbyn y nodweddion allweddol sy'n cefnogi newid a thrawsnewid.	Gwaith maes. Medi 2017. Adborth i'r Prif Swyddog Gweithredol a'r Arweinydd Hydref 2017.
Llesiant cenedlaethau'r dyfodol. Gwaith blwyddyn un	Byddwn yn casglu tystiolaeth ar sut mae'r 44 o gyrff yn dechrau ymateb i ofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a nodi enghreifftiau o arfer nodedig sy'n dod i'r amlwg. Bydd y gwaith wedi'i gynllunio i gynorthwyo gwelliant a llywio gwaith archwilio yn y dyfodol o dan y Ddeddf.	Cyhoeddwyd briff prosiect ym mis Gorffennaf 2017.

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru. Craffu - Parod at y Dyfodol	Bydd yr adolygiad hwn yn archwilio effaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar waith pwyllgorau craffu	Mae'r briff prosiect yn cael ei ddrafftio
Adroddiad lleol Swyddfa Archwilio Cymru. Adolygiad o Safbwynt Defnyddwyr Gwasanaethau	Gan adeiladu ar waith a wnaed ar yr Astudiaeth Llywodraeth Leol mynd i'r afael â Dibyniaeth a Galw, bydd y prosiect hwn yn profi'r rhyngwyneb defnyddiwr gwasanaethau ym mhob awdurdod. Bydd yr adolygiad yn gwerthuso sut beth ydyw (fel aelod o'r cyhoedd) i ymwneud â gwasanaethau'r cyngor, gan gynnwys detholiad o wasanaethau a senarios.	Mae'r briff prosiect yn cael ei ddrafftio. I'w gyhoeddi ar ddiwedd mis Gorffennaf 2017.
Llythyr Gwella Blynyddol 2017	Crynodeb o waith archwilio perfformiad lleol a gynhaliwyd yn y Cyngor yn ystod 2017	Llythyr drafft: Mawrth 2018.
Astudiaeth 2016-17 - Gwella llesiant drwy addasiadau tai	Bydd yr astudiaeth hon yn ystyried gwasanaethau addasu tai a ddarperir gan awdurdodau lleol a Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig. Bydd yr astudiaeth hefyd yn cynnwys cyrff iechyd drwy archwilio a yw addasiadau wedi cyflymu rhyddhau o ysbytai neu a ydynt wedi helpu i atal derbyniadau.	Cwblhawyd y gwaith maes. Cyhoeddir ym mis Hydref 2017.
Astudiaeth 2016-17 - Comisiynu strategol gwasanaethau anabledd dysgu gan awdurdodau lleol	Bydd yr astudiaeth yn asesu sut y mae awdurdodau lleol yn cyflawni comisiynu strategol yn effeithiol. Bydd yr adolygiad yn canolbwyntio ar gynlluniau anabledd dysgu fel deunydd olrhain mewn awdurdodau lleol.	Cwblhawyd y gwaith maes. Cyhoeddir ym mis Hydref 2017

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Astudiaeth 2016-17 - Sut mae llywodraeth leol yn rheoli'r galw - Gwasanaethau digartrefedd	Bydd yr astudiaeth yn canolbwyntio ar faes deunydd olrhain penodol o ddigartrefedd mewn awdurdodau lleol gan ddefnyddio'r dyletswyddau atal diweddar a roddwyd ar awdurdodau lleol i farnu sut y mae'r galw am wasanaethau'n cael ei reoli	Cwblhawyd y gwaith maes. Cyhoeddir ym mis Tachwedd 2017
Astudiaeth 2017-18 - Defnyddio Data yn Effeithiol	Bydd yr astudiaeth yn canolbwyntio'n bennaf ar rôl awdurdodau lleol o ran pa mor effeithiol y maent wrth reoli a defnyddio data. Bydd hefyd yn ystyried pa mor effeithiol mae awdurdod wrth gyrchu a defnyddio data a ddelir gan bartneriaid. Fodd bynnag, cydnabyddir bod cynghorau ar gamau gwahanol iawn o ran sut y maent yn defnyddio data. Felly bydd yr archwiliad yn asesu pob awdurdod lleol ar ei berfformiad gan nodi mor dda mae awdurdodau'n perfformio ar hyn o bryd o ran casglu data, dadansoddi data a defnyddio data i gynorthwyo gwneud penderfyniadau a'r defnydd o adnoddau.	Cyhoeddwyd briff prosiect ym mis Mehefin 2017. Cyhoeddir ym mis Awst 2018.
Adroddiad cenedlaethol. Adolygiad tirwedd caffael cyhoeddus	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir yn Haf 2017

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Adroddiad Cenedlaethol. Rheoli gwastraff (atal gwastraff)	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir yn Haf 2017
Adroddiad Cenedlaethol. Rhaglen Cefnogi Pobl	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir yn Haf 2017
Adroddiad Cenedlaethol. Gweithredu Deddf Cyllid y GIG (Cymru) 2014 (cynllunio ariannol tymor canolig integredig)	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir yn Haf 2017
Adroddiad Cenedlaethol. Gwasanaeth gwybodeg GIG Cymru	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir yn Haf 2017

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Adroddiad cenedlaethol. Mynediad i wasanaethau cyhoeddus gyda chymorth cyfieithu ar y pryd a chyfieithu arbenigol	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir ym mis Hydref 2017.
Adroddiad Cenedlaethol. Paratodau ar gyfer gweithredu datganoli cyllidol yng Nghymru (adroddiad dilynol)	Mae'r adroddiad yn cael ei ddrafftio	Cyhoeddir ym mis Hydref 2017.
Astudiaeth 2017-18 - Pa mor dda y mae cyrff cyhoeddus yn darparu gwasanaethau i gymunedau gwledig	O ystyried yr amgylchedd gweithredu newidiol ar gyfer llywodraeth leol wrth ddarparu gwasanaethau i gymunedau sydd ar wasgar yn ddaearyddol, bydd yr adolygiad hwn yn canolbwyntio ar asesu pa mor effeithiol mae sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gweithio gyda'i gilydd i asesu anghenion, nodi blaenoriaethau, darparu a chynnal y ddarpariaeth o wasanaethau gweithredol allweddol i ddiwallu anghenion pobl mewn cymunedau gwledig.	Cyhoeddwyd briff prosiect ym mis Mehefin 2017. Mae arolwg yn cael ei gynnal mewn sioeau mawr yn 2018 gan gynnwys Sioe Amaethyddol Ynys Môn. Cyhoeddir ym mis Awst 2018.

Pwnc	Canolbwynt y gwaith	Statws
Gwaith sy'n mynd rhagddo ar hyn o bryd		
Astudiaeth 2017-18 - y Gronfa Gofal Canolraddol.	Mae'r briff prosiect yn cael ei ddrafftio	Mae'r briff prosiect yn cael ei ddrafftio.

Ffynhonnell: Swyddfa Archwilio Cymru

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone.: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales

Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru